

AZ ÖRÖKSÉG SORSA

A Gond-űző villa

NEMESEDIK-E A KOR ÁLTAL EGY ÉPÜLET? A GOND-ŰZŐ VILLA A REFORMKOR ÓTA ÁLL E TELKEN. FELÚJÍTÁSA SOKKAL INKÁBB A KONTINUUS TÖRTÉNELEMFELFOGÁSNAK, SEMMIT AZ ÉPÍTETT ÉRTÉKNEK SZÓL.

Szerző: GÁRDONYI LÁSZLÓ Éptészet: 3H ÉPÍTÉSZIRODA
Építészeti fotó: BATÁR ZSOLT

^ A timpanont a sarkokon pillérek, belül egyszerű oszlopok tartják

KLASSZIKUS ESZKÖZTÁR MINDEN KÜLÖNÖSEBB INVENCIÓ NÉLKÜL

A műemléki gondolat mögött két – néha egymásba folyó, mégis szétválasztandó – fogalom húzódik meg: a régiségérték és a jelenbeli érték. Előbbi fogalom magába foglalja az épület történelmi, művészettörténeti értékelését, mennyiben és hogyan reprezentál egy adott korszakot, stílust, milyen fontos események helyszíne volt. Ezzel ellentétben a jelenbeli érték esztétikai természetű. Arra keresi a választ, hogy az adott épület milyen művészi hatással van a mai befogadóra. Amilyen egyszerűnek tűnik a fogalmi elhatárolás, annyira össze tudnak kuszálódni a dolgok: amióta a romantika felfedezte a romok

kultuszát, ki mondja meg, a hatás az időből vagy a töredékben is fennmaradt zsenialitásból származik? Ha a Gond-űző villát, és annak műemléki felújítását kell bemutatni, kikerülhetetlenek ezek a kérdések. Földszintes, U alaprajzú épület, ahol egy széles portikusz-szerű előtér csatlakozik a fő szárnyhoz. A timpanont a sarkokon pillérek, belül egyszerű (toszkán?) oszlopok tartják, benne felirat: GOND-ŰZŐ. Az épületet többször átalakították, nagyjából 1845 körül épült, építészete ismeretlen. A visszafogott, már-már puritán részletképzéssel könnyen beilleszthető a környék (Zugliget és

A tárgyaló az U alaprajzú épület egyik szárnyában. Székek: *Donna Bess* (gyártó: Tenzo), asztal: *Skovby #106* (gyártó: Skovby)

Virányos) reformkori stílusába és a jellegzetes Buda-környéki pihenőházak sorába. A problémát éppen ez a beilleszthetőség jelenti; a környékbeli épületek (Budakeszi út 38-40 alatt álló épület vagy a Karczag-villa), amelyek ugyanezt a stílust képviselik, jóval magasabb minőségűek. Elég részleteiben megvizsgálni a Gond-űző villa oldalnézetét, ahol jól látszik, hogy a portikusz milyen aránytalanul ízesül a sátozott fő tömbbel, ahogy az U szárnyainak nyeregtetői is kicsit egyszerűen, megfelelő arányok nélkül kapcsolódnak a tömbhöz. A falakat lizénák tagolják és az ablakok felett visszafogott párkány fut, körülöttük aediculáris keret. Klasszikus eszköztár, de egyedi invenciót vagy

különös letisztultságot nem mutat semmi. A Gond-űző villa ennek ellenére jelentős műemlék, aminek felújítása nem lehet esetleges. Az épület a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) kertjében áll, mellette Farkasdy Zoltán kiemelkedően fontos, 1954-es „magyaros” szocialista-realista főépülete. Magyaros, amennyiben nem a szovjet Sztálin-barokkot követi, hanem a klasszicizmusban, azon belül is a reformkor építészeteiben találja meg kiindulási formanyelvét. Ennek megfelelően lett fehér a Gond-űző villa is, előkép-következmény, dialektikus párként állnak egymás mellett, körülöttük a posztmodern új épületek, mint a megszűntetve megőrzés és a túlhaladás bizonyítékai.

A GONDŰZŐ-VILLA REPREZENTATÍV ESEMÉNYEK ÉS FOGADÁSOK HELYSZÍNÉÜL IS SZOLGÁL

A képen látható bútorok: *Arana* fotel (gyártó: Theca), *Nordic* dohányzóasztal (gyártó: Innovation Living, design: Per Weiss, 2016), *Bess* komód (gyártó: Tenzo, design: Rudger Andersson & Jurij Rahimkulov, 2016)

*AZ ÉPÜLETET TÖBBSZÖR ÁTALAKÍTOTTÁK,
NAGYJÁBÓL 1845 KÖRÜL ÉPÜLT, ÉPÍTÉSZE
ISMERETLEN. KÖNNYEN BEILLESZTHETŐ
A KÖRNYÉK REFORMKORI STÍLUSÁBA ÉS
A JELLEGZETES BUDA-KÖRNYÉKI
PIHENŐHÁZAK SORÁBA*

« Egy közel 1,5 hektáros park közepén
fészkel ez a fontos műemlék

A villa nem csupán a múltjával
követeli ki magának a figyelmet

Volumen: 332 m²

Rekonstrukció átadásának éve:

2019 (AZ ÉPÜLET 1845 KÖRÜL ÉPÜLT)

Vezető építész tervező: CSILLAG KATALIN,
GUNTHER ZSOLT (3H ÉPÍTÉSZIRODA)

Építész munkatársak: BOROMISSZA JÚLIA,
GARAY-KISS DOROTTYA, KÁLLAY GÁBOR
(TERVPÁLYÁZAT).

BOROMISSZA JÚLIA,
GARAY-KISS DOROTTYA, BÉKESI TAMÁS,
TARI KRISZTINA, FARKAS ÁDÁM,
KÁLLAY GÁBOR, GALAMB EMESE, BÁLINT ÁBEL,
GYURICZA JÁNOS, PÉTERI ZSOLT,

DOBRÁNYI ÁKOS, BARANYAI BALÁZS,
PARIZÁN BORI, FARKAS ÁDÁM;
AZ ÖT ELEM ÉPÍTÉSZIRODA MUNKATÁRSAI
Kertészet / Tájépítész: KAPÁS ENIKŐ
(DEPARTER MÉRNÖKI IRODA KFT.)
Műemlék: BRANCSIK MÁRTA
Generáltervezés: MARKET ÉPÍTŐ ZRT.